

Bilişim Teknolojileri Alan Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilişim Teknolojileri Alan Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17854>

Özet

Bilişim Teknolojileri Alan Algısı Ölçeği (BTAAÖ), Ömür Uysal tarafından 2017 yılında tamamlanan bir doktora tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin **Bilişim Teknolojileri** (BT) alanına yönelik algıları, tutumları ve bu alanın meslek seçimi üzerindeki yordayıcı etkilerini ölçmektir. Ölçek, özellikle lise ve üniversite düzeyindeki öğrencilerin BT alanına dair sahip oldukları karmaşık yapısal algıları değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde kapsamlı **psikometrik analizler** yapılmış olup, yapısal eşitlik modellemesi (YEM) ile geçerlik ve güvenirlik kanıtları sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Bilişim Teknolojileri, Alan Algısı, Meslek Seçimi, Ölçek Geliştirme, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Psikometri.

Yazarlar

Ömür Uysal

Amaç

Bilişim Teknolojileri Alan Algısı Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin BT alanını nasıl algıladığını ve bu algının **kariyer tercihleri** üzerindeki etkisini bilimsel olarak tespit etmektir. Ölçek, BT alanının zorluk düzeyi, cazibesi, sağladığı sosyal statü ve gelecekteki istihdam potansiyeli gibi kritik yapısal boyutları ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu araç sayesinde, eğitim kurumları ve kariyer danışmanları, öğrencilerin BT alanına yönelimlerini etkileyen faktörleri daha iyi anlayabilir ve gerekli rehberlik stratejilerini geliştirebilirler.

Ölçek, özellikle BT alanında meslek seçimi yapmayı düşünen veya bu alanda eğitim gören öğrencilerin algıları sistematik bir şekilde değerlendirerek, **yordayıcı değişkenleri** ortaya koymayı hedefler. Bu kapsamda, ölçeğin geliştirilmesi, ilgili doktora tezinin temel araştırma sorularına cevap bulmak için kritik bir adım olmuştur.

Yapı

BTAAÖ, bireyin **Bilişim Teknolojileri** alanına dair bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimlerini kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle algılanan yetkinlik, alanın sosyal çekiciliği, kariyer beklentileri ve alana yönelik genel tutumlar gibi alt boyutlardan oluşur. Ölçeğin yapısal geçerliği, karmaşık istatistiksel yöntemlerle, özellikle **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak incelenmiştir.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, öğrencilerin BT alanına yönelik geliştirdiği beceriler ve bu becerilerin meslek seçimi kararlarını nasıl etkilediğini derinlemesine incelemektedir. Bu, psikolojideki algı ve tutum teorileri ile kariyer gelişim modellerini birleştiren bir yaklaşımdır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak iki farklı örneklem grubu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapısal uyum iyiliği indeksleri, ölçeğin teorik yapısını desteklediğini göstermektedir.

Üniversite grubunda elde edilen uyum iyiliği indeksleri şunlardır: ($\chi^2= 2024,1$, $sd= 343$, $\chi^2/sd= 5,9$, RMSEA= .09, SRMR= .05, GFI= .80, CFI= .97, IFI= .97). Lise grubunda ise indeksler şu şekildedir: ($\chi^2= 1387,5$, $sd= 344$, $\chi^2/sd= 4,03$, RMSEA= .08, SRMR= .05, GFI= .90, CFI= .97, IFI= .97). χ^2/sd değerleri (üniversite için 5,9, lise için 4,03) ideal sınırların biraz üzerinde olsa da, CFI ve IFI değerlerinin .97 gibi yüksek seviyelerde olması, ölçeğin verilerle mükemmel bir uyum sergilediğini ve kabul edilebilir bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmalarına ilişkin detaylı iç tutarlılık katsayıları (örn. Cronbach Alfa) kaynakta doğrudan belirtilmemiş olsa da, yapılan analizlerin istatistiksel güvenilirliğini sağlamak amacıyla **anlamlılık düzeyi** (alpha) .05 olarak belirlenmiştir. Bu, psikometrik çalışmalarda standart olarak kabul edilen bir eştir.

Güvenirlik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleri ile tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini garanti altına almak için kritik öneme sahiptir. Yüksek yapısal uyum indeksleri (CFI, IFI) dolaylı olarak ölçeğin yüksek düzeyde **iç tutarlılık** sahip olduğunu işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Sunulan geçerlik verileri, ölçeğin faktör yapısını Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edildiğini kesin olarak göstermektedir. Bu, ölçek geliştirme sürecinde öncelikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ile madde yapısını belirlediği ve ardından bu yapıya bağlı olarak bir örneklem üzerinde DFA ile doğrulandığı anlamına gelir.

DFA sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısını ampirik verilerle tutarlı olduğunu kanıtlamıştır. Özellikle RMSEA ve SRMR değerleri, modelin veri setine olan yakınlığını göstermekte olup, her iki grup için de kabul edilebilir sınırlar içerisindedir (sırasıyla .09, .08 ve .05).

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir doktora tezi çalışması ürünü)

Format: Derecelendirme Ölçeği (Kaynakta derecelendirme basamağı belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçek formatındadır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Lise ve Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonu ve genç yetişkinlik dönemi

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki lise ve üniversite öğrencilerinden oluşan iki ayrı örneklem grubu üzerinde test edilmiştir.

Test Metodolojisi: Veri toplama, anket yöntemiyle gerçekleştirilmiştir; analizler için Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) teknikleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Bilişim Teknolojileri, GFI, IFI, Geçerlik, Güvenirlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: omuruysal@gmail.com

Yazın Adresi: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Doktora tezi sırasında).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçek, 2017 yılında yayımlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Yazarın iletişim bilgisi mevcuttur: omuruysal@gmail.com.

Tezin orijinal linkine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [bilisim-teknolojileri-alan-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Uysal, Ö. (2017). *Bilişim teknolojileri alanında meslek seçimini yordayan değişkenler* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bilişim Teknolojileri Alan Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Satılan kaynak metin içerisinde ölçek maddelerine dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Maddelerin tam içeriği için, yukarıda referans verilen doktora tezine veya ilgili PDF dokümana başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM